gylis beveik vienodas - 100-110 cm. Kapų duobės orientuotos iš PV į ŠR ar iš ŠV į PR. Dalyje kapų (Nr. 1-3) sudegę kauliukai ir dirbiniai buvo randami visame kapo duobės sampile, įvairiame gylyje. Kape Nr. 5 sudegę kauliukai buvo vienoje krūvelėje ant duobės dugno, o dirbiniai išmėtyti po visą kapo duobę. Kape Nr. 4 pagrindinė įkapių dalis (pasaginės segės atvyniotais ir aguoniniais galais, lankinė laiptelinė segė, apyrankės gyvuliniais galais, vytinė antkaklė ir kita) kartu su sudegusiais kauliukais buvo suvyniota į audinį ir padėta ant dugno duobės ŠR krašte. Dalis šio kapo įkapių, ypač apdegusių ar sulaužytų, rasta ir duobės sampile, įvairiame gylyje. Dauguma sudegintų mirusiųjų įkapių nedegintos, tik keletas buvę lauže, dalis sulaužyta.

Sudegintų mirusiųjų ir nedegintų įkapės beveik nesiskiria. Sudegintų žmonių kapuose ~~tai~~ nerasta tik ginklų. Iš papuošalų deginiame kape Nr. 4 rastos 5 pasaginės segės aguoniniais galais. Tokių segių griautiniuose kapuose nėra.

Taigi 1983 m. iškastus pirmojo Genčų kapinyno kapus ir medžiagą galime datuoti X-XII a.

Alfreda Petrulienė

BARINĖS PLOKŠTINIS KAPINYNAS

Panevėžio kraštotyros muziejus tęsė Barinės kapinyno tyrinėjimus, pradėtus 1981 m. (žr.: ATL 1980 ir 1981 metais. V., 1982, p. 78-81). Barinės kapinynas yra Panevėžio raj., apie 5 km į P nuo Krekenavos, kairiajame Nevėžio krante, pušyne tarp dviejų sodybų. Laukas, kuriame yra paminklas, buvo ariamas, ganomi galvijai, tik šio amžiaus pradžioje apaugęs mišku. Jame buvo pradėtas kasti žvyras. Kalvelėje prikasinėta bulviarūsių.

1982 m. ištirtas 423 m^2 plotas ir rasta 1 nedegintas, 16 sudegintų žmonių kapų ir 11 žirgų griaučių.

Griaučiai kape Nr. 2 buvo atidengti kalvelės centrinėje dalyje netoli karjero, 98 cm gylyje. Mirusysis buvo palaidotas aukštielninkas ŠV kryptimi. Ties juosmeniu po stuburo kaulais rastas geležinis peiliukas. Daugiau įkapių nebuvo. Kapai Nr. 1, 2 priskiriami prie vėlyvųjų - XVII-XVIII a.

Kapinyno P dalyje atidengti 6 sudegintų žmonių kapai datuojami XIII-XIV a. Šie 6 kapai buvo ovaliose duobutėse, kurių dydis svyruoja nuo 150x90 iki 70x60 cm. Kapeliai buvo negiliai, 95-60 cm gylyje, duobės dugnas - dubens formos. Kai kurių kapų viršutinė dalis nuardyta.

Perdegę smulkūs kaulai, apdegę radiniai su pelenais ir angliukais buvo supilami į duobės dugną, o paviršiuje sudėtos papildomos įkapės - nedeginti papuošalai, buities ir darbo įrankiai. Ypač tai būdinga kapams Nr. 27, 28, 31. Kapai Nr. 30 ir 32 buvo be įkapių.

Kapinyno Š dalyje kapai buvo dar labiau apardyti. Jie aptikti daugiausia 45-50 cm gylyje, kai kurie - 30-35 cm gylyje, jų paviršius nuskleistas. Šalia arba po degintiniais kapais Nr. 33, 34, 35, 36, 40, 41, 42 rasti nedegintų žirgų kapai Nr. 1a, 2, 5, 6, 9, 10, 11. Žirgų kapų liekanų pastebėta degintiniuose kapuose Nr. 37, 38, 39, o virš žirgų kapų Nr. 6 ir 7 degintiniai kapai buvo nuardyti, liko tik degėsių liekanų.

Sprendžiant iš nesuardytų kapų, žirgų aukas arba kapus sudarė žirgo galva ir priekinės kojos, kurios buvo sulenktos smailiu kampu. Tokiu būdu žirgo galva su sprandu ir priekinėmis kojomis sudarė puslankį. Šitaip palaidoti žirgai kape Nr. 1a, 2, 3. Kituose kapuose žirgų kaulai sunykę, apardyti, likę jų fragmentai. Minėtos žirgo dalys buvo padedamos 10-15 cm po sudeginto žmogaus kapu

arba šalia, netoliau 10-20 cm, 40-70 cm gylyje. Degintiniuose kapuose Nr. 37, 38, 39 rasta nedegintų žirgų kaukolių ir priekinių kojų liekanų.

Kapuose aptikta darbo įrankių, ginklų, papuošalų, buitinių daiktų ir žirgo aprangos reikmenų.

Iš darbo įrankių degintiniuose kapuose Nr. 27, 28, 42 ir griautiniame kape Nr. 2 rasti 4 geležiniai tiesūs peiliai. Viename kape rastas geležinis skiltuvas. Kape Nr. 27 rasta svarstyklių fragmentų, geležinė yla, geležinė cilindrinė spyna. Rasti tik du skirtingo dydžio, karklo lapo formos geležiniai ietigaliai (k.27).

Degintiniuose kapuose rasta nesudegusių papuošalų: 2 žalvariniai žiedai platesne priekine dalimi (k. 27), žalvarinės pasaginės segės (k. 28, 29, 31).

Žirgų aprangos reikmenys geriausiai išsilaikė nesuardytuose kapuose Nr. 1a, 2, 3. Žirgo galvos buvo su kamanomis (k. 1a, 2, 3), su žąslais (k. 1a, 2, 3, 4). Karčiai buvo papuošti įvijomis ir gintaro karoliais (k. 1a, 2, 3, 9). Išsiskyrė kapas Nr. 3: žirgo galva buvo papuošta odinėmis, sidabruotais apkaustėliais kamanomis, o karčiai kaktos srityje - žalvariném įvijom, vilnoniais siūlais, gintaro karoliu. Šio kapo žirgo kamanų apkaustų ornamentika - penkių rūšių, apkaustėliai skirtingų dydžių ir formų. Kamanos labai sunykusios, puoštos žalvariniais kabučiais. Tik žirgų kapai Nr. 5 ir 11 buvo be radinių.

Iš buitinių daiktų rasti vieno geriamojo rago žalvariniai apkalai.

Pagal įkapes tyrinėti kapai priklauso X-XIV a., o griautinis kapas Nr. 2 - XVII-XVIII a.